

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ГЕРМАНСЬКОЇ І ФІНО-УГОРСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Курсова робота на тему:
«Комунікативні акти привітання та прощання в англійській, японській та українській мовах»

Студентки групи Па 03-20
факультету германської філології і перекладу
денної форми здобуття освіти
спеціальності 035 Філологія,
Ветрогон Катерини Дмитрівни

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Соколиця Ірина Іллівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

DEPARTMENT OF GERMANIC AND FINNO-UGRIC PHILOLOGY

TERM PAPER

**"Communicative Acts of Greeting and Farewell in English, Japanese and
Ukrainian"**

Vietrohon Kateryna

Group Pa 03-20

Germanic Philology and Translation Faculty

Research Adviser

Assoc. Prof. IRYNA SOKOLETS

PhD (Pedagogy)

KYIV - 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 4. Комунікативні акти привітання та прощання в українській мові.....	
4.1 Конвенціональні форми привітання та прощання.....	20
4.2 Етикетні правила поведінки під час привітання та прощання в Україні.....	21
Висновки до розділу.....	4 23
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	24
РЕЗЮМЕ.....	25
RESUME.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	27
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ.....	28

ВСТУП

Обґрунтування актуальності теми: Знання комунікативних актів привітання та прощання є необхідним у нашій культурі. У кожній країні вони можуть мати різні форми та вимоги щодо їхнього вживання, що може призвести до недорозумінь в міжкультурній комунікації. Тому необхідно дослідити особливості комунікативних актів привітання та прощання в англійській, японській та українській мовах.

Мета та завдання роботи: Метою даної курсової роботи є дослідження структури та особливостей вживання комунікативних актів привітання та прощання в англійській, японській та українській мовах, а також відповідні етикетні правила поведінки, пов'язані з ними.

Завдання роботи включають:

- Дослідити теоретичний аспект комунікативних актів привітання та прощання;
- Проаналізувати комунікативні акти привітання та прощання в англійській, японській та українській мовах;

- Визначити особливості їх вживання у різних культурних контекстах та ступені формальності;
- Порівняти взаємодію комунікативних актів привітання та прощання в різних культурах;
- Написати висновки та рекомендації щодо їх використання у міжкультурній комунікації.

Об'єкт і предмет дослідження: Об'єктом дослідження є конвенціональні форми привітання та прощання в англійській, японській та українській мовах.

Предметом дослідження є особливості вживання комунікативних актів привітання та прощання в різних культурних контекстах, а також взаємодія між ними в міжкультурній комунікації.

Методи дослідження: У роботі будуть використані наступні методи: порівняння, описовий метод, метод спостережень, метод аналізу діалогів.

РОЗДІЛ 1.

Теоретичний аспект комунікативних актів привітання та прощання.

1.1 Поняття комунікативних актів.

Аби зрозуміти про що буде йти мова у цій курсовій, розберемо основні поняття пр комунікації, адже з ними ми стикаємось кожного дня.

Комунікативний акт — це вид взаємодії між людьми, який використовує мову і жести для досягнення певної мети в спілкуванні. До комунікативних актів належать різноманітні мовні висловлювання, що мають певне значення, зміст та виконують комунікативні функції, наприклад запитання, заперечення, прохання, вітання, прощання. Однак у цій ситуації будкть проаналізовані лише акти привітання та прощання.

Кожен комунікативний акт має свої особливості, такі як мета, предмет, стиль, тон і контекст які визначають його специфіку та ефективність у спілкуванні. Комунікативн іакти також можуть мати різний ступінь

формальності та культурну специфіку в країнах різного менталітету, що може впливати на їхню ефективність та сприйняття в міжкультурній комунікації.

1.2 Типи та місце комунікативних актів привітання та прощання в мовній дії.

Привітання та прощання є двома типовими типами комунікативних актів у соціальній взаємодії. Вони вважаються частиною мовленнєвого акту, оскільки передбачають використання мови для передачі певного повідомлення чи наміру.

Привітання - це те, з чого починається вся комунікативна історія між людьми. Тож те, як правильно, з якою інтонацією, якими жестами використовувати привітання залежить і подальша думка співбесідника.

Прощання - це те чим, зазвичай, завершується діалог. Не менш важливо, ніж привітання, адже цим люди залишають остаточне ставлення про себе.

Від того як правильно ми будемо використовувати ці мовні акти, в деяких випадках може залежати і наша репутація в очах інших людей.

Існують різні типи привітань і прощань залежно від контексту та соціальних норм спільноти. Наприклад, привітання може бути формальним або неформальним, залежно від відносин між мовцями та обстановки взаємодії. Прощання також може відрізнятися за тоном і рівнем офіційності залежно від обставин.

За своїм місцем у мовленнєвому акті привітання та прощання зазвичай відбуваються на початку та в кінці розмови. Привітання використовуються для встановлення соціального контакту та сигналізації про початок взаємодії, тоді як прощання використовуються для сигналізації про закінчення взаємодії та для того, щоб залишити позитивне враження.

Варто зазначити, що вітання та прощання також можна використовувати в контексті більшої розмови чи взаємодії, як спосіб підтвердження зміни теми чи ситуації. Наприклад, оратор може використати коротке прощання, коли закінчує одну тему розмови та переходить до іншої.

Висновки до 1 розділу

У цьому розділі було розглянуто теоретичний аспект комунікативних актів привітання та прощання. Було визначено, що комунікативний акт - це вид взаємодії між людьми, який використовує мову і жести для досягнення певної мети в спілкуванні. Привітання та прощання вважаються двома типовими типами комунікативних актів у соціальній взаємодії, що є частиною мовленнєвого акту. Кожен комунікативний акт має свої особливості, такі як мета, предмет, стиль, тон і контекст. Також було вказано, що привітання та прощання можуть мати різний ступінь формальності та культурну специфіку в країнах різного менталітету, що може впливати на їхню ефективність та сприйняття в міжкультурній комунікації. Урахування цих особливостей допоможе краще розуміти, як використовувати привітання та прощання у різних соціальних контекстах та досягати ефективної взаємодії з іншими людьми.

РОЗДІЛ 2.

Комунікативні акти привітання та прощання в англійській мові

2.1 Конвенціоналізовані форми привітання та прощання.

Привітання та прощання є важливими комунікативними актами в будь-якій мові. Нижче наведено декілька звичайних висловлювань для привітання та прощання в англійській мові:

Привітання:

- *Hello!* (Привіт!)
- *Hi there!* (Привіт!)
- *Good morning!* (Доброго ранку!)
- *Good afternoon!* (Добрий день!)
- *Good evening!* (Доброго вечора!)
- *How are you?* (Як справи?)
- *Nice to see you!* (Приємно бачити вас!)

Прощання:

- *Goodbye!* (До побачення!)
- *Bye!* (Пока!)
- *See you later!* (До зустрічі!)
- *Have a nice day!* (Гарного дня!)
- *Take care!* (Бережіть себе!)
- *See you soon!* (До скорої зустрічі!)

Ці висловлювання можна варіювати залежно від ситуації та відносин зі співрозмовником. Наприклад, урочистіше звучатиме "*Good morning, sir/madam*" для привітання колеги з вищим статусом. Для прощання з друзями частіше використовують скорочену форму "*Bye!*" або "*See you!*" без додаткових слів.

Існує кілька традиційних форм вітання та прощання англійською мовою, які зазвичай використовуються в різних ситуаціях:

1. «*Good morning/afternoon/evening*» - це ввічливий і офіційний спосіб привітання в залежності від часу доби.

2. «*How do you do?*» - це дуже офіційне привітання, яке використовується в дуже офіційних ситуаціях, наприклад, коли хтось зустрічається вперше.

3. «*Nice to meet you*» - це ввічливий спосіб привітання, коли вас знайомлять з ними вперше.

4. «*What's up?*» або «*How's it going?* » - це невимушені вітання серед друзів чи знайомих.

5. «*Hey*» або «*Hi*» - це невимушені вітання, які використовуються друзями, членами сім'ї або людьми, з якими ви знайомі.

Деякі звичайні форми прощання включають:

1. «*Goodbye*» або «*Bye*» - це поширені та офіційні способи прощання.

2. «*Take care*» - це ввічливий спосіб попрощатися та висловити турботу про благополуччя іншої людини.

3. «*See you later*» - це невимушений і дружній спосіб попрощатися і сказати, що ви скоро знову побачитеся з іншою людиною.

4. «*Have a good day/evening/night*» - це ввічливий спосіб попрощатися та побажати співрозмовнику добра.

2.2 Неформальні форми прощання

Існує багато неформальних форм прощання англійською мовою, деякі з яких включають:

1. «*Catch you later*» - це означає, що ви побачите іншу людину пізніше, і це випадковий спосіб попрощатися.

2. «*Later*» - це скорочена форма «побачимося пізніше» і є невимушеним способом попрощатися.

3. «*Take it easy*» - це неформальний спосіб попрощатися і заохотити іншу людину розслабитися або не надто хвилюватися.

4. «*Peace out*» - це сленговий термін для прощання, особливо серед молоді.

5. «*I'm outta here*» - це означає, що ви йдете, і це невимушений спосіб попрощатися.

6. «*See ya*» - це скорочена форма "до зустрічі" і є невимушеним способом попрощатися.

7. «*Adios*» - це іспанське слово для прощання, яке було прийнято в англійську та іноді використовується неофіційно.

Ці неформальні форми прощання часто використовуються серед друзів або в випадкових ситуаціях, але можуть бути недоречними в офіційному чи професійному контексті.

2.3 Особливості привітання та прощання у культурних контекстах

Привітання та прощання можуть сильно відрізнятися в різних культурних контекстах англійської мови. Ось кілька прикладів особливостей вітань і прощань у різних культурних контекстах:

У Сполучених Штатах рукоштовування є загальноприйнятою формою привітання, особливо в діловому та професійному середовищі. Однак у деяких культурах, таких як Японія, більш доречним є поклін, без торкань.

У багатьох англомовних країнах прийнято вітатися словами "*How are you?*" або "*How's it going?*" як форма ввічливої розмови. Однак у деяких культурах, наприклад у Японії, не прийнято ставити особисті запитання під час першої зустрічі.

В англійській культурі привітання та прощання є важливими аспектами соціальної взаємодії. Ось деякі особливості вітань і прощань в англійському культурному контексті:

1. **Рукоштовування:** рукоштовування є поширеною формою привітання та прощання в англійській культурі, особливо в більш офіційних умовах. Зустрічаючись вперше, прийнято міцно потискати руку.

2. **Зоровий контакт:** під час вітання або прощання з кимось в англійській культурі важливо підтримувати зоровий контакт. Це знак поваги та свідчить про те, що ви зацікавлені та уважні.

3. **Ввічливість:** ввічливість високо цінується в англійській культурі, і це поширюється на привітання та прощання. Під час спілкування з іншими зазвичай використовують такі ввічливі фрази, як «*please*», «*thank you*», «*excuse me*» та «*sorry*».

4. **Обійми:** на відміну від деяких інших культур, обійми не такі поширені в англійській культурі, особливо в офіційному чи професійному середовищі. Однак це може бути більш прийнятним серед близьких друзів або членів родини.

5. **Час доби:** привітання, яке ви використовуєте, може відрізнятися залежно від часу доби. Наприклад, «*Good morning*» є звичайним привітанням, яке використовується перед обідом, тоді як «*Good afternoon*» використовується після обіду.

6. **Невелика розмова:** в англійській культурі прийнято брати участь у невеликій розмові як частині процесу привітання чи прощання. Це може включати запитання про чийсь день, коментарі щодо погоди чи інші невеликі розмови, щоб допомогти встановити зв'язок.

Загалом, вітання та прощання в англійській культурі підкреслюють ввічливість, повагу та готовність брати участь у соціальній взаємодії, а також цінують особистий простір і кордони.

Поглянемо на один із прикладів діалогу, який можна почути в англомовних країнах, прямо на вулиці:

- Hi, how are you doing?

- I'm good, thanks for asking. And you?

- I'm doing well, thanks. Nice to see you

- Nice to see you too!

- So, what have you been up to lately?

- Not much, just working and spending time with family. How about you? -

- Same here, just trying to stay busy. Anyway, it was great catching up with you. -

- Yeah, it was good to see you too. Take care!

- You too, bye!

Тож, на самому початку діалогу помічаємо, добре нам всім відому фразу "Hi". З цього можна здогадуватись, що діалог відбувається між двома, вже добре знайомими людьми, можливо це друзі. Як би ця людина була старша, вища за рангом або ж просто знайома, можна було б використати інші фрази, щось на кшталт "*Good morning!*", "*Good afternoon!*" або "*Good evening!*" відповідно до часу доби.

Як вже було зазначено в теоретичній частині, в англомовних краях прийнято питати про стан самопочуття людини, тому після привітання одразу йде питання "how are you doing?". Це показник вихованості та не байдужості до людини.

I'm good, thanks for asking. And you? - дали стандартну відповідь "все добре", тому що в англомовному контексті не прийнято розповідати усі свої негаразди. Обов'язково треба подякувати, що співрозмовник звернув увагу та запитався "як справи?". І дуже важливо задати те саме питання або просто перенаправити його, як можна побачити у даному діалозі "And you?".

"*Nice to see you*" - даємо зрозуміти, що ми дійсно раді нашій зустрічі і отримуємо таку ж відповідь - "*Nice to see you too!*"

Далі йдуть більш відкриті запитання - "*So, what have you been up to lately?*". Можна задати ці питання, щоб ще краще привернути до себе співрозмовника, але такі питання можна задавати тільки у тому випадку, якщо Ви самі будете готові відповісти на питання такого ж характеру, тому що після відповіді, зазвичай ставлять теж саме питання, що ми і бачимо у нашому діалозі - "*How about you?*".

Ну і на кінець, щиро дякуємо за зустріч та розмову. Прощаємось з найкращими побажаннями - "*it was good to see you too. Take care!*"

Висновки до 2 розділу

У результаті дослідження, описаного в розділі 2 "Комунікативні акти привітання та прощання в англійській мові" можна зробити наступні висновки:

Привітання та прощання є важливою складовою комунікації у будь-якій мові, в тому числі і в англійській. Конвенціоналізовані форми привітання та прощання включають у себе такі фрази, як "*Hello*", "*Hi*", "*Good morning/afternoon/evening*", "*Goodbye*", "*See you later*" тощо.

Неформальні форми прощання, такі як "*Bye*", "*Take care*", "*Catch you later*", "*Cheers*" та інші, є більш інформальними і можуть використовуватися в неофіційних розмовах.

В англійськомовних культурних контекстах існують свої особливості привітання та прощання. Наприклад, у США та Канаді зазвичай вживають фразу "*How are you?*" як форму привітання, в той час як у Великобританії це може бути вважатися занадто особистим питанням. Також, в різних країнах можуть існувати свої власні традиції привітання та прощання, які слід враховувати при спілкуванні з представниками цих країн.

Отже, знання конвенціоналізованих форм привітання та прощання, а також неформальних виразів, допоможе ефективно спілкуватися з англійськомовними співрозмовниками. Розуміння культурних відмінностей також допоможе уникнути можливих недорозумінь у спілкуванні.

РОЗДІЛ 3.

Комунікативні акти привітання та прощання в японській мові

3.1 Конвенціональні форми привітання та прощання

Вічливість в Японії займає перше місце. У японській культурі привітання та прощання є дуже важливим аспектом (є не просто важливим аспектом, а цілим культом) соціальної взаємодії. Ось деякі традиційні форми привітання та прощання в японській мові:

1. *Поклін* - є найпоширенішою та найважливішою формою вітання та прощання в японській культурі. Це знак поваги і смирення. Глибина і довжина поклону залежить від офіційності обстановки і статусу людини, яку вітають.

2. おはよう «*Ohayō*» - це загальне вітання, яке використовується зранку. Воно означає «Добрий ранок!».

3. こんにちは «*Konnichiwa*» — це загальне вітання, яке використовується протягом дня. Це означає «привіт» або «Добрий день » і використовується, щоб привітати когось, коли вони зустрічаються вперше або коли вони зустрічаються протягом дня.

4. こんにちは «*Konbanwa*» - це вітання широко вживане коли зустрічаєте когось ввечері, тому що означає «Добрий вечір!»

3. さよなら «*Sayonara*» - поширена японська фраза на прощання. Використовується для прощання, коли йдеш від когось або закінчуєш розмову.

4. お疲れ様でした «*Otsukaresamadeshita*» - дуже поширена фраза на прощання, але тільки в тому випадку коли закінчився робочий день, так як означає «Дякую всім за роботу» або «Гарно сьогодні попрацювали».

5. じゃあまた «*Jā mata*» - фраза, яка використовується між добре знайомими людьми, означає «До зустрічі» або «Побачимось».

6. またね «*Mata ne*» - фраза яка походить від попередньої じゃあまた, але більш скорочена форма і означає «Побачимось». Використовується тільки між близькими друзями або родичами.

7. Використання почесної мови: почесна мова є важливим аспектом японської культури, і вона використовується, щоб висловити повагу до тих, хто старший, має вищий статус або досвідченіший. Його також можна використовувати у привітаннях і прощаннях, додавши до імені людини почесний суфікс «さん» «*-san*».

8. Обмін візитними картками. У офіційних умовах обмін візитними картками зазвичай є частиною процесу привітання. Це робиться шляхом піднесення картки обома руками та поклону і також є проявом вічливості та поваги.

9. Спілкування: як і в англійській культурі, спілкування є важливим аспектом привітання та прощання в японській культурі. Але слід пам'ятати, що питання, які порушують особисті кордони, неприємливі в Японії. Не варто при першій зустрічі розпитувати про справи в сім'ї або особисті речі. Достатньо буде поговорити про погоду або загальне питання, щось на кшталт англійського «How are you?». Ось декілька стандартних фраз, які японці використовують кожного дня:

• «今日は暑いですね» - «*Kyō wa atsuidesu ne*» - «Сьогодні жарко, чи не так?»

- «今日は寒いですね» - «*Kyō wa samuidesu ne*» - «Сьогодні прохолодно, чи не так?»»
- «元気ですか» - «*Genkidesuka*» - «Як справи?»»

10. Особистий простір: як і в англійській культурі, особистий простір важливий і в японській культурі. Вітаючись або прощаючись з кимось, важливо дотримуватися відповідної дистанції.

Загалом, привітання та прощання в японській культурі підкреслюють повагу, смирення та важливість підтримки соціальних ієрархій за допомогою використання почесної мови та поклонів.

3.2 Ієрархія мовленнєвих форм у японській культурі

У японській культурі використання різних форм мовлення є важливим аспектом соціальної взаємодії та спілкування, оскільки воно відображає соціальну ієрархію та стосунки між індивідами. Ось деякі з форм мовлення, які використовуються в японській культурі, перераховані в порядку офіційності та ввічливості:

尊敬語 «Сонкейго» - це офіційна та шаноблива форма мовлення, яка використовується для позначення людини, яка має вищий статус або старшинство, ніж оратор. Він часто використовується в бізнесі чи професійному середовищі та включає почесні префікси та суфікси. Приклади:

- おはようございます «*Ohayōgozaimasu*» (Доброго ранку) - в даному випадку форму ввічливості виражає саме частинка «**ます**».
- ごきげんよう «*Gokigen'yō*» «Як справи?» - по змісту схоже на «元気ですか» «*Genkidesuka*» «Як справи?», але виражає більше поваги.
- お疲れ様です «*Otsukaresamadesu*» «Дякую за вашу роботу» - в даному випадку форму ввічливості виражає саме частинка «**です**».

丁寧語 «*Teineigo*» - це ввічлива форма мовлення, яка використовується в офіційних ситуаціях, таких як ділові зустрічі чи офіційні заходи. Він також використовується, коли розмовляєте з кимось рівного чи вищого соціального статусу, наприклад, колегою чи знайомим.

Наприклад:

こんにちは «*Kon'nichiwa*» «Привіт»

ありがとうございます «*arigatōgozaimasu*» «Дякую»

お元気ですか? «*Ogenkidesuka*» «Як справи?»

タメ口 «*Tameguchi*» - Це невимушена форма спілкування з друзями та родиною. Зазвичай він використовується між людьми, близькими за віком і соціальним статусом. Наприклад:

おはよう «*Ohayō*» «Добрий ранок»

ありがとう «*Arigatō*» «Дяка»

お疲れ «*O tsukare*» (Дякую за роботу).

Важливо зазначити, що відповідна форма мовлення може змінюватися залежно від ситуації та стосунків між мовцем і слухачем, тому завжди краще знати контекст і використовувати відповідну форму стосовно людей.

3.3 Етикетні правила поведінки під час привітання та прощання в Японії

В Японії існують спеціальні правила етикету для вітання та прощання, яких важливо дотримуватися, щоб виявляти повагу та підтримувати належні соціальні стосунки. Ось кілька основних правил, про які слід пам'ятати:

Поклін- найпоширеніший спосіб вітання в Японії – це вклони. Під час поклону важливо тримати спину прямо, а очі опустити вниз. Глибина поклону повинна залежати від офіційності обстановки і статусу людини, яку ви вітаєте. Більш глибокий уклін зазвичай використовується для більш офіційної ситуації або для когось із вищим статусом.

Поклін - це ціле мистецтво, тому більше розкриємо цю тему:

•立礼 (*ritsurei-piцуреі*)

Повільний кивок, орієнтовно 5°. Його використовують, коли зустрічаються і вітаються з близькими друзями, однолітками, людьми молодшими за віком чи нижчими за соціальним статусом.

- 会釈 (*eshyaku* – ешяку) – легкий поклон з нахилом 15°. Найчастіше послуговуються при зустрічі зі знайомою людиною на вулиці, з наставником, чи клієнтом у компанії. Має значення на кшталт “Доброго ранку”, “До завтра”.

- 敬礼 (*keirei* – кейрей) – поклон з нахилом 30°. Найбільш широко застосовується у діловій сфері. Наприклад, при відвідуванні компанії клієнта, співпраці з новим клієнтом, чи при новому знайомстві. Також використовується для висловлення вдячності, коли, до прикладу, хтось при знайомстві дає вам свою візитівку.

- 最敬礼 (*saikeirei* – сайкейрей) – найнижчий з усіх трьох поклонів групи 立礼 – 45°. Цей поклон не часто використовується у повсякденному житті. Він позначає глибоку прикрість чи вдячність перед людиною, якій адресований. Наприклад, коли завдано значних проблем, скажімо... президенту компанії. Також застосовується, якщо потрібно висловити глибоку повагу.

Подивимось на прикладі діалогу, як же застосовувати привітання та прощання в японській мові:

- こんにちは (Konnichiwa) *立礼 (ritsurei-ріцурей)*

Добрий день!

- こんにちは、元気ですか？ (Konnichiwa, genki desu ka?) *立礼 (ritsurei-ріцурей)*

Добрий і Вам, як справи?

- はい、元気です。あなたは？ (Hai, genki desu. Anata wa?)

Так, все добре. А у Вас?

- わたしも元気です、ありがとうございます (Watashi mo genki desu, arigatou gozaimasu)

Я теж добре, дякую.

- さようなら (Sayounara)

До побачення!

- また後でお会いしましょう (Mata ato de oai shimashou)

Давайте зустрінемося знову пізніше.

- はい、それではまた。 (Hai, sore de wa mata)

Так, до зустрічі!

Перше, що треба зазначити - поклін. На початку діалогу можна побачити помітку *立礼 (ritsurei-ріцурей)* це означає що люди привітали себе не тільки вербально, а й невербально, у цьому випадку поклін 立礼 (ritsurei-ріцурей). Це дружні поклін, тому одразу розуміємо, що діалог відбувається між добре знайомими людьми або ж між друзями.

Далі "こんにちは" (Konnichiwa). Це стандартна форма привітання, можна використовувати як і з друзями, так і з менш знайомими нам людьми.

元気ですか? (genki desu ka?). Це також одна з стандартних фраз, яку треба казати при зустрічі, щоб показати свою ввічливість, повагу та зацікавленість до співрозмовника. Також замість цього можна було використати такі фрази як:

«今日は暑いですね» - «Kyō wa atsuidesu ne» - «Сьогодні жарко, чи не так?», або «今日は寒いですね» - «Kyō wa samuidesu ne» - «Сьогодні прохолодно, чи не так?». Вони також є показником вихованості та не байдужості.

ありがとうございます (arigatou gozaimasu). У цій фразі одразу бачимо прояв поваги, оскільки вживається не просто ありがとう (arigatou), а з приставкою ございます (gozaimasu). Тому це ввічлива форма подяки.

さようなら (Sayounara). Стандартна фраза для прощання, можна використовувати як з близькими так і зі знайомими.

また後でお会いしましょう (Mata ato de oai shimashou)

はい、それではまた。(Hai, sore de wa mata) - це фрази прощання, які використовуються більш у дружньому контексті, наприклад "До зустрічі" або "Ще побачимось". Ці фрази також мають супроводжуватись поклоном і він має бути такий самий, яким був на початку нашого діалогу, тобто у нашому випадку *立礼 (ritsurei-ріцурей)*.

Висновки до 3 розділу

Конвенціональні форми привітання та прощання важливі в японській культурі. Японці дуже дбайливо ставляться до ввічливості та вважають, що правильна форма привітання та прощання може зіграти важливу роль у взаєминах між людьми. В японській мові існує багато різних форм привітання та прощання, які використовуються в залежності від ситуації та статусу співрозмовників. Ієрархія мовленнєвих форм у японській культурі є досить складною та відображає соціальний статус людини. Наприклад, до людини, яка має вищий статус, використовують більш ввічливу мову, ніж до людини з нижчим статусом. Японці дуже ввічливі та обережні у використанні мовних форм, що може стати причиною певних труднощів для іноземців, які вивчають японську мову. Етикетні правила поведінки під час привітання та прощання також є дуже важливими. У японській культурі необхідно дотримуватися правильної форми привітання та прощання, а також знаходитися на відповідній відстані від співрозмовника. Наприклад, японці зазвичай не дотикаються до інших людей під час спілкування та уникають прямого контакту очима. Також у японській культурі дуже важливо звертатися до людини за її ім'ям та приставкою "san".

РОЗДІЛ 4.

Комунікативні акти привітання та прощання в українській мові

4.1 Конвенціональні форми привітання та прощання

Конвенціональні форми привітання та прощання в українській мові є невід'ємною частиною мовної культури та спілкування. Вони вживаються в різних ситуаціях та залежать від ступеня формальності розмови. Розглянемо детальніше деякі з них.

Українська мова має багато **формальних привітань**, які можна використовувати в різних ситуаціях. Нижче наведено деякі з них:

- **Вранці** обов'язково: «*Доброго ранку!*» «*З добрим ранком вас!*», «*Доброго ранку, колего!*».
- **Удень** – «*Добрий день!*», «*Добривдень!*».
- **Ввечері** знадобиться: «*Добрий вечір!*» або «*Вечір добрий!*».

Вони є офіційними та відображають повагу до співрозмовника.

В українців поширеним є вітання «*Здрастуйте!*» - відновиться до більш офіційного стилю. У розмовній мові також доречними будуть:

- «*Доброго здоров'я!*», «*Моє шанування!*», «*Вітаю вас!*», «*Радий вітати Вас!*» - це все можна вживати в незалежності від часу доби і також належить до більш офіційного стилю комунікацій.

Неформальні привітання в українській мові можуть бути досить різноманітними і залежать від контексту та ступеня близькості між співрозмовниками. Наприклад, одними з найпоширеніших неформальних привітань є:

• *«Здоров був!»*, *«Здоров!»*, *«Здоровенькі були!»* , *«Привіт!»* - також вживаємо в незалежності від часу доби, яке використовують між друзями та знайомими. Іноді можуть вживатися такі варіанти як *"Хай"*, *"Хелоу"*, *"Салют!"* або *"Аллоха!"* - але вони усі запозичені з інших культур і особливо вживаються в молодіжному середовищі.

Прощання в українській мові можуть бути різноманітними і залежать від ступеня близькості між співрозмовниками та контексту розмови. Основні форми прощання:

• *"До побачення"*, *"До зустрічі"*, *"До скорої зустрічі"*. - це всі формальні прощання української мови, які можна використовувати на роботі або з малознаомими людьми.

У неформальних ситуаціях можуть вживатися більш інформальні варіанти прощання:

• *"Чао"*, *"Бай-бай"*, *"Па-па"*, *"Бувай"*, *"Бережи себе"*. Ці форми прощання зазвичай використовуються між друзями, знайомими, або в родинному колі.

Також можуть вживатися регіональні варіанти прощання, залежно від місця проживання співрозмовників. Наприклад, на заході України поширені форми

• *"До побачення, брате"* або *"До скорої зустрічі, сестро"*, в Українських Карпатах вживають *"На вітер!"* або *"Бувайте здорові"*, а на Сході можна почути і *"До зустрічі на місці"*.

Також варто зазначити, що в українській мові існує декілька форм прощання, які містять слово "бог":

• *"Зичу тобі божої благодаті"*, *"Бережи тебе боже"*, *"Божого благословіння"*, *"З Богом"* та інші. Ці форми прощання використовуються урочистих моментах, або у релігійному контексті.

Отже, форми прощання в українській мові можуть бути різноманітними і залежать від ступеня близькості між співрозмовниками та контексту розмови, а також можуть містити регіональні або релігійні варіанти.

4.2 Етикетні правила поведінки під час привітання та прощання в Україні

Українська культура має свої власні етикетні правила, які стосуються привітання та прощання. Ось кілька з них:

1. Привітання повинно бути ввічливим та щирим, з посмішкою на обличчі.
2. Українці зазвичай вживають відповідні титули при зверненні до старших за віком або позицією в суспільстві (наприклад, "пані", "пан", "батько", "матінко", "бабусю", "дідусю" тощо).
3. Під час привітання українці часто обмінюються рукостисканням або просто пожимають руки, але це залежить від особистої бажання кожної людини.
4. При прощанні українці зазвичай вживають відповідні формули ввічливості, наприклад "до побачення", "до зустрічі", "всього найкращого" тощо.
5. Якщо ви говорите зі старшою людиною або пошановуєте її, ви повинні проявляти повагу та уважність під час спілкування.
6. Під час спілкування необхідно дотримуватись відповідних норм мовлення, вживаючи ввічливі форми та уникати ненормативної лексики.
7. Українці вважають за краще дотримувати деяких правил етикету при їжі (наприклад, не говорити з їжею в роті, не жувати голосно тощо).

Ці етикетні правила можуть здатися дещо формальними, проте вони відображають важливість поваги до інших людей в українській культурі.

Давайте розберемо на прикладі:

А: Іване, привіт, радий тебе бачити!

І: Привіт, Андрію, я теж!

А: Познайомся, це мій новий друг з Польщі!

І: Вітаю в Україні! Як тебе звати?

М: Добрий день! Мене звати Миколай.

І: Дуже приємно! Моє ім'я Іван. Ти студент?

М: Так, студент медичного університету.

І: Андрію, куди ви йдете?

А: Додому, а ти?

І: В магазин.

А: Добре, бувай!

І: Бувай! До побачення, Миколаю!

М: До побачення, було приємно познайомитися !

І: Навзаєм.

"Привіт" - це вітання є вигуком у якості загального привітання.

"Радий тебе бачити" - вираз радості від зустрічі з кимось. Вказує на позитивне ставлення та доброзичливість.

"Привіт, Андрію, я теж" - відповідь на вітання та представлення свого імені.

"Познайомся, це мій новий друг з Польщі" - прохання познайомитися з знайомим.

"Вітаю в Україні" - дієслово для висловлення привітання з приїздом до України.

"Як тебе звати?" - запитання про ім'я.

"Добрий день! Мене звати Миколай" - відповідь на запитання про ім'я та вираз ввічливості.

"Дуже приємно! Моє ім'я Іван" - для вираження задоволення від знайомства та представлення свого імені. (Використання прислівників "теж", "дуже" для надання додаткової інформації та вираження ступеня.)

"Ти студент?" - загальне запитання, щоб показати що ми зацікавлені в розмові з співбесідником.

"Так, студент медичного університету" - підтвердження статусу та подальше представлення вищого навчального закладу.

"Андрію, куди ви йдете?" - запитання про напрямок руху, також показник ввічливості.

"Додому, а ти?" - відповідь на запитання про напрямок руху та запитання взаємності, також показник ввічливості.

"В магазин" - відповідь на запитання про напрямок руху.

"Добре, бувай!" - вираз прощання.

"Бувай! До побачення, Миколаю!" - прощання зі знайомим за ім'ям.

"До побачення, було приємно познайомитися!" - для вираження вдячності та позитивного враження від зустрічі.

"Навзаєм" - вираз взаємності.

Висновки до 4 розділу

У цьому розділі було розглянуто конвенціональні форми привітання та прощання в українській мові, які є важливою складовою мовної культури та спілкування. Наведено приклади формальних та неформальних варіантів привітань та прощань, залежно від контексту та ступеня близькості між співрозмовниками. Також зазначено, що можуть вживатися регіональні варіанти прощання залежно від місця проживання. Крім того, в тексті наведено приклади форм прощання, що містять слово "Бог", які використовуються в урочистих моментах або віруючими людьми. Отже, конвенціональні форми привітання та прощання є важливим елементом культури та мовленнєвого етикету в українській мові.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Узагальнюючи зміст курсової роботи, можна зробити наступні висновки. Привітання та прощання є важливими елементами комунікації у будь-якій мові і культурі. Вони відображають соціальний контекст, стиль спілкування та відносини між людьми. Комунікативні акти привітання та прощання мають свої особливості в різних культурах і можуть варіюватися залежно від формальності, культурних нюансів і мовленнєвого етикету. Врахування цих особливостей сприяє ефективній комунікації та підтриманню гармонійних міжкультурних відносин.

Загальні форми привітання та прощання є дуже важливими з точки зору базового мовного етикету і можуть використовуватися в різних ситуаціях. Однак у різних країнах та культурах можуть існувати свої унікальні форми привітання та прощання, що варто вивчати та враховувати при спілкуванні з представниками цих культур. Як, наприклад, в японській мові.

Мовленнєвий етикет в комунікативних актах привітання та прощання відрізняється в японській мові. В той час, в Україні та англійських країнах культура привітань та прощань має багато схожого.

РЕЗЮМЕ

Ця курсова робота присвячена дослідженню комунікативних актів привітання та прощання в англійській, українській та японській мовах. Метою дослідження є виявлення та аналіз особливостей цих комунікативних актів у кожній з мов.

Робота починається з висвітлювання теоретичних аспектів комунікативних актів, особливості привітання та прощання в культурі кожної з досліджуваних мов. Зокрема, звертається увага на соціокультурний контекст, норми ввічливості та специфіку вживання формул привітання та прощання в кожній мові.

Також проводиться аналіз комунікативних актів привітання та прощання у англійській, українській та японській мовах. Дослідження включає аналіз лексичних особливостей цих актів, їх стилістичну роль, вживання в різних ситуаціях та контекстах.

На основі зібраних даних і проведеного аналізу зроблені висновки про загальні риси та відмінності у вживанні комунікативних актів привітання та прощання в кожній з мов. Підкреслюється вплив і важливість культурного контексту та міжкультурної компетентності для ефективної комунікації у різних культурних середовищах.

Ключові слова: комунікативні акти привітання та прощання, соціокультурний контекст, норми ввічливості, стилістична роль, вплив культурного контексту, міжкультурна компетентність, ефективна комунікація.

RESUME

This Term Paper is dedicated to the study of communicative acts of greeting and farewell in the English, Ukrainian, and Japanese languages. The aim of the research is to identify and analyze the peculiarities of these communicative acts in each language.

The work begins by elucidating the theoretical aspects of communicative acts, highlighting the features of greeting and farewell in the culture of each of the researched languages. Specifically, attention is paid to the socio-cultural context, norms of politeness, and the specificity of using greeting and farewell formulas in each language.

Furthermore, the analysis of the communicative acts of greeting and farewell in English, Ukrainian, and Japanese languages has been conducted. The research includes description of the peculiarities of the speech etiquette phrases used in these acts and their comparison.

Based on the collected data and conducted analysis, conclusions are drawn regarding the general characteristics and differences in the usage of communicative acts of greeting and farewell in each language. The influence of the cultural context on the usage of these acts is outlined, emphasizing the importance of cultural context and intercultural competence for effective communication in different cultural environments.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабенко, Л.М. (2014). Формули привітання та прощання в англійській мові: стилістичний аспект. Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.
2. Білоус, О. І. (2013). Форми привітань і прощань в українській мові: лінгвокультурологічний аспект. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету. Філологічні науки, 43-47.
3. Гуляєва, І.О. (2019). Форми привітань та прощань в англійській мові: мовна та культурна специфіка. Філологічні науки, 12-16.
4. Кузьмінська, І.В. (2015). Форми ввічливості в англійській мові. Наукові записки Ужгородського національного університету. Серія: Філологія, 67-70.
5. Кушлик, І. М. (2016). Привітання та прощання як відображення духовної культури українців. Соціальні комунікації, 101-106.
6. Мартинюк, О.В. (2013). Лінгвістичні особливості привітань і прощань в англійській мові. Матеріали науково-практичної конференції "Сучасний стан та перспективи розвитку науки в Україні".
7. Матяш, Н. С. (2014). Формули привітання і прощання в українській мові: культурологічний аспект. Наукові записки Інституту журналістики, 41, 31-36.
8. Чечерська, А.О. (2018). Соціокультурні особливості привітань та прощань в англійській мові: комунікативний аспект. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Філологія, 29-33.
9. Brown, P., & Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge University Press.
10. Hara, T. (2012). *The Language of Japanese Greetings: A Sociolinguistic Perspective*. Lincom Europa.
11. Kawamura, T. (2015). *Japanese Greetings: Politeness and Practical Use*. Createspace Independent Publishing Platform.
12. Nakamura, K. (2007). A Cross-Cultural Study of Japanese Greetings. *International Journal of Intercultural Relations*, 419-436.
13. Tanaka, T. (2010). *Japanese Business Etiquette: A Practical Guide to Success in Japan*. Tuttle Publishing.

14. Watts, R. J. (2003). Politeness. Cambridge University Press.
15. Yule, G. (2010). The Study of Language. Cambridge University Press.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <https://youtu.be/8kIJ9CbK1M4>
2. <https://youtu.be/4o51EiSd5qs>
3. <https://youtu.be/utQ0u2xTcmI>
4. <https://youtu.be/TyDYt6VAb3s>
5. <https://youtu.be/2peDAPirnIc>
6. <https://youtu.be/nGNY2q9IVYY>
7. <https://youtu.be/iuKAGyv9ikY>